

ARBITRAIRE ATLAS VAN ARCHITECTUUR

New Architecture pretendeert een overzicht te geven van de belangrijkste bouwwerken die wereldwijd van 1990 tot nu zijn gerealiseerd. Volgens de auteur zijn de 85 meest opmerkelijke voorbeelden van hedendaagse architectuur in het boek opgenomen.

Het blijft echter onduidelijk waarom nou juist deze 85 projecten zijn geselecteerd. Architecten van naam als Renzo Piano, Oscar Niemeyer en Rem Koolhaas ontbreken, en ook bekende bouwwerken (het Joods Museum in Berlijn, het Viaduct van Millau) zijn niet in het boek te vinden. Op zich is het verfrissend dat eens niet de meest voor de hand liggende gebouwen in een boek zijn opgenomen, maar een motivatie van de gemaakte keuze is dan wel op zijn plaats.

De ondertitel *An International Atlas* scheidt de verwachting dat die verfrissend geselecteerde gebouwen zo niet per land, dan wel per werelddeel zijn ingedeeld. De auteur kiest er echter voor om de bouwwerken onder te brengen in negen categorieën, die elkaar bovendien overlappen.

Een architectuurboek hoeft niet altijd gewichtig te zijn, soms is het gewoon een mooi plaatjesboek. Maar helaas is ook dat bij *New Architecture* niet het geval: de kwaliteit van de foto's laat op veel plaatsen te wensen over. (JO)

FRANCISCO ASENSIO: *NEW ARCHITECTURE. AN INTERNATIONAL ATLAS* • ABRAMS BOOKS (IMPORTEUR LIBRIDIS) • 511 BLZ. • € 37,95 • ISBN 978 0 8109 9282 5

ALLES KOMT GOED

Boven een interview met Lange Frans en Baas B. in de *Volkscrant*, enige tijd terug, stond als kop een citaat van de twee: 'Is het hier dan allemaal zo klote?' Nee, stelt Simon Rozendaal, wetenschapsredacteur van weekblad *Elsevier*, in zijn 'Het Grote Goed Nieuws Boek'.

In Nederland gaat het beter dan ooit, en met de wereld trouwens ook. De toestand in Irak, het moslim-extremisme, oorlog en geweld, Rozendaal brengt er statistiek tegen in stelling: 'in 1950 stierven er nog 700 000 mensen door oorlogen, in 2002 maar zo 200 000.' Wat betreft de westerse wereld heeft Rozendaal gelijk. In termen van geluk, bestaan-zekerheid, rechtzekerheid, welvaart en gezondheid leven wij in een utopie die onze voorouders honderd of zelfs vijftig jaar geleden niet voor mogelijk hielden. En dat hebben we grotendeels te danken aan wetenschap en technologie, waarvoor Rozendaal bij herhaling citeert uit het grote standaardwerk *Techniek in Nederland in de twintigste eeuw*. Zo is ons milieu weer schoon. Dat komt ook doordat we veel vervuiling hebben geëxporteerd naar Azië waar tegenwoordig onze spullen worden gemaakt en waar we veel van ons afval naartoe brengen. En toch worden ze er daar beter van. Minder overtuigend is Rozendaal daar waar hij beweert dat behalve welvaart en welzijn ook de beschaving is toegevoegd, met een beroep op Norbert Elias. Neem de uitwassen door het Leger van de Heer in Donker Afrika of de meest vunjige porno in de krochten van het internet, ik ben er nog niet zo zeker van of de beschaving in het algemeen toeneemt, zeker niet daar waar een overheid met wetten en regels ontbreekt. Ook een aflevering van *De Gouden Kooi* op televisie desillusioneert als het gaat om wellevendheid.

Het Grote Goed Nieuws Boek werkt als aspirine tegen de koppijn die je krijgt van al dat modieuze gelamenteer van opiniemakers. De diepere oorzaak van mijn migraine is de vraag waarmee ik

blijf zitten: waarom toch die voorkeur voor slecht nieuws als er zo veel goeds gaande is? Nederland behoort tot de tien welvarendste landen ter wereld. We zijn volgens een recent onderzoek van de VN

het gelukkigste volk op aarde. Waarom zijn er dan toch die azijnpissers die steeds het tegendeel beweren? Daar komt geen antwoord op. Slecht nieuws werkt journalistiek beter dan goede berichten, weet Rozendaal. Maar waarom dan? Is onze voorkeur voor alarmsignalen, dreiging, soms evolutionair bepaald? Heeft de elite nu de samenleving is seculariseerd en ook de Koude Oorlog met zijn dreigende atoomapocalyps voorbij is, zijn toevlucht gezocht bij nieuwe hel en verdoemenis in de vorm van bijvoorbeeld klimaatverandering? Heeft die kleine groep belang bij angstvisioenen om ons onder de duim te houden?

Maar misschien is de door Rozendaal verhuisde (milieu)wetenschap die zichzelf omwille van continuïteit van subsidies niet steeds nieuwe waarschuwingen onmisbaar probeert te maken, juist een kenmerk van de democratisering van de wetenschappelijke instituties. We wilden vanaf 1970 immers dat wetenschap 'maatschappelijk relevant' zou zijn. Juist omdat we het zo goed hebben, accepteren we steeds minder risico's. We leiden, zoals de socioloog Ulrich Beck heeft uitgelegd, aan een disproportionele risicobeleving. Tegen de hoofdstroom van deze publieke opinie ingaan is politieke zelfmoord in onze mediacratie. Maar wiens schuld is dat? (EvdB)

SIMON ROZENDAAL: *HET GROTE GOED NIEUWS BOEK* • UITGEVERIJ CONTACT • 143 BLZ. • € 12,50 • ISBN 978 90 2542 517 3

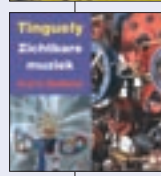
DE VROLIJKE MACHINES VAN TINGUELY

Constructie en destructie horen volgens de Zwitserse kunstenaar Jean Tinguely (1925-1991), die van schroot en oud ijzer machines maakte, bij elkaar. Veel van zijn kunstwerken gingen onder luid kabaal in rook op. Tijdens het hoogtepunt van de Koude Oorlog in 1962 had hij een installatie met de titel *Study for an End of the World nr. 2* met behulp van dynamiet in de woestijn in de Amerikaanse staat Nevada, waar ze atombommen hadden getest, tot ontploffing gebracht.

De fascinatie voor de dood keert ook terug in zijn passie voor autoraces, waarin coureurs hun leven op het spel zetten. Een van zijn laatste kunstwerken was *Le Safari de la Mort Moscovite*, een afgedankte Peugeot Safari met schedels, hamers, schroot en een zeis, die hij bouwde voor een expositie in Moskou. Maar zijn machines, die vaak muziek voortbrengen, zijn ook vrolijk. Tinguely wilde altijd weten hoeveel kinderen zijn exposities bezochten. Het is daarom

niet zo vreemd dat Henk Hofland een kinderboek over de Zwitser heeft geschreven. Ook is er een catalogus verschenen van de tentoonstelling *Alles beweegt!*, die nog tot januari in de Rotterdamse Kunsthal is te zien. Maar boeken en een expositie kunnen de nieuwsgierigheid amper bevredigen. Niet omdat ze onder de maat zijn, maar

omdat ze de fascinatie voor de man en zijn kunst alleen maar vergroten. (TvD)
JANNET DE GOEDE E.A.: *JEAN TINGUELY. ALLES BEWEEGT!* • UITGEVERIJ THOTH • 144 BLZ. • € 24,90 • ISBN 978 90 6868 455 1
HENK HOFLAND: *TINGUELY. ZICHTBARE MUZIEK* • WAANDERS UITGEVERS • BLZ. 36 • € 13,95 • ISBN 978 90 400 8432 4

MULTIMEDIA

INTERNETDEMOCRATIE

De recente acties van scholieren hebben goed laten zien dat de invloed van internet op het maatschappelijk gebeuren zwaar wordt onderschat. Een oproep via msn, e-mail en internetpagina's om met velen tegelijk en op een bepaald tijdstip te gaan staken, had een verbluffend groot resultaat. Nu volgens Eurostat meer dan 80 % van de Nederlanders kan beschikken over een internetaansluiting wordt het ook voor de overheid interessant om het web te gebruiken voor het benaderen van de gewone burger.

Begin 2007 heeft het kabinet onder het motto 'Samen werken aan Nederland' via een speciale site burgers gevraagd bijdragen aan het beleidsplan van de regering te leveren.

Daarop kwamen ongeveer zesduizend reacties, waarvan volgens het Forum voor Democratische Ontwikkeling bijna niets was terug te vinden in de op Prinsjesdag gepresenteerde voornemens.

Bij het bekijken van de door overheid gepro-

duceerde websites lijkt het er inderdaad sterk op dat internet meer wordt gebruikt voor het presenteren van politieke standpunten dan voor het voeren van overleg en debat met de burger. In *NRC Handelsblad* verdedigde de nieuwe lector Bestuurskunde aan de Hogeschool InHolland prof.dr. Roel in 't Veld de stelling dat de representatieve democratie zoals we die nu kennen op haar eind loopt en dat de tijd rijp is voor een internetdemocratie. Via het web aangedragen ideeën en voorstellen zijn volgens hem te selecteren door een jury. Daarna kunnen wetenschappelijke panels ze beoordelen op haalbaarheid. De traditionele politieke partijen spelen dan in de uiteindelijke besluitvorming een marginale rol. Het is een interessant idee waaraan natuurlijk de nodige haken en ogen zitten. Organisaties als Viziris klagen bijvoorbeeld nu al over de beroerde toegankelijkheid van digitale overheidsdiensten voor ouderen en mensen met een functiebeperking.

Maar zelfs zonder een intellectuele of fysieke handicap zijn de huidige websites van de overheid alleen al door het moeilijke taalgebruik bijna onleesbaar. Ook voor dat probleem bestaat een organisatie: het zich onafhankelijk noemende, maar door de overheid betaalde forum *Burger@Overheid* profileert zichzelf als het 'geweten van e-overheid' en probeert via de traditionele media en meetmethoden, zoals een BurgerServiceCode, aandacht te krijgen voor de kwaliteit van de digitale dienstverlening van het Rijk. Alleen geeft ook dit forum pas na veel gezeur antwoord op een e-mail. Met een 'gewetenloze' overheid duurt het dus nog wel even voor er iets bestaat dat lijkt op een internetdemocratie. (ir. Maarten Woerlee)

www.samenwerkenaannederland.nl – Via deze site konden burgers bijdragen leveren aan het coalitieakkoord.

www.forumdemocratie.nl – Het Forum voor Democratische Ontwikkeling wil de betrokkenheid bij de democratie vergroten.

www.sb-belang.nl – Viziris is een belangenorganisatie voor mensen met een visuele beperking.

www.burgeroverheid.nl/home – *Burger@Overheid* is een onafhankelijk forum dat een digitale overheid stimuleert.

TELEVISIE

Van wrak naar weelde

VR 4 JANUARI 17.05 UUR DISCOVERY CHANNEL

Autowrakken krijgen in een tweedelige aflevering van *Wrecks to Riches* een tweede leven. Van afgedankte onderdelen maken autoliefhebber Vicki Butler-Henderson en occasion-specialist Dominic Littlewood een rijkklaar voertuig naar de wens van een echte koper. Het accent ligt op de zoektocht naar onderdelen, bijzondere reparaties en testritten.

TIJDSCHRIFTEN

VIRTUELE PANTERS IN POITIERS

De technologiebijlage die het Engelse tijdschrift *The Economist* eens in het kwartaal publiceert, bevat altijd goed leesbare overzichtsartikelen van twee of drie pagina's over

de meest uiteenlopende onderwerpen. De decemberbijlage handelt onder meer over de elektrische aandrijving van schepen en de risico's van onbemande vliegtuigen. Het meest fantasierijke verhaal heet *Reality, only better*, oftewel verbeterde, verrijkte werkelijkheid. Deze techniek, *augmented reality* genaamd, is het beste te omschrijven als een kruising tussen het waarnemen van echte en virtuele realiteit: een door de computer gemaakte voorstelling wordt geprojecteerd op wat iemand ziet.

Nieuw is het systeem niet. In fabrieken krijgen operators die naar de schema's van bepaalde fabrieksonderdelen kijken, op een scherm de belangrijkste gegevens geprojecteerd. Een paar jaar geleden bedacht Theo van der Ven een operatiebril die beelden gemaakt met een CT- of MRI-scan combineert met wat de chirurg zelf van de patiënt ziet. Het artikel in *The Economist* noemt een andere medische toepassing: de Vein Viewer van het Amerikaanse bedrijf Luminetx. Een camera projecteert op de huid een kaart van de bloedvaten die een infraroodkijker waarneemt. Dat gebeurt real time, dus wanneer de patiënt zijn arm optilt, bewegen de rode lijntjes mee.

De vermaakindustrie ziet ook grote mogelijkheden voor *augmented reality*. Het media-bedrijf YDreams in Portugal maakte een bril voor bezoekers van het kasteel Pinhel in het noordoosten van het land. Wie naar een bepaald object kijkt, ziet tegelijkertijd de naam ervan verschijnen, plus interessante gegevens of zelfs een filmpje van de bouw ervan. Sinds het apparaat in juli 2006 werd geïntroduceerd, is het bezoekersaantal van het kasteel verdubbeld.

Het Franse Parc du Futuroscope bij Poitiers werkt zelfs aan een safariuitvoering van het systeem. Wie in een treintje rondrijdt, ziet tussen de bomen buffels, giraffen en panters.

Uiteraard staat de techniek ook bij militairen in de belangstelling. In plaats van te

schieten op autobanden kunnen virtuele vijanden in het landschap tevoorschijn worden getoerd. Het Naval Research Laboratory in Washington werkt aan een systeem waarbij een soldaat op een bepaalde plek virtuele aanwijzingen kan tekenen of schrijven, zodat de volgende militair die er langskomt die vanzelf op zijn bril krijgt geprojecteerd. Het is allemaal nog te duur, te kwetsbaar en te ontongonnen, maar het zal volgens de auteur niet lang meer duren voordat de stem van de routenavigator in de auto wordt vervangen door een op de voorruit geprojecteerde gele lijn die aangeeft welke kant de bestuurder op moet.

Een ander verhaal in de technologiebijlage gaat over computergrids, het bundelen van de rekenkracht van afzonderlijke pc's die thuis of op het werk toch niets te doen hebben. Zo kon het project Galaxy Zoo rekenen op de hulp van honderdduizend vrijwilligers die de moeite namen om een miljoen sterrenstelsel te classificeren in uiterst gedetailleerde foto's van het heelal, en dat in een paar maanden tijd. Om vergissingen te voorkomen werd elke foto door minstens dertig vrijwilligers bekeken. Zelfs de moderne, zeer krachtige spelcomputers zijn prima geschikt om in een grid hun werk te doen. Met 40 000 Playstation 3-vrijwilligers werd zelfs het wereldrecord computernetwerken gevestigd.

THE ECONOMIST • NUMMER 49, 8 DECEMBER 2007
www.economist.com

Het Nederlandse TNO werkt ook aan netwerken, maar dan van sensoren, schrijft *TNO magazine Industrie en Techniek*. Wanneer er genoeg in de weg liggen, dan kunnen ze informatie verschaffen over onder meer de aanwezigheid van auto's, hun snelheid en files, met een nauwkeurigheid die de prestaties van weglussen overtreffen. Mensen bieden ook de mogelijkheid om met de auto die eroverheen rijdt te communiceren, bijvoorbeeld om voor een naderende opstopping te waarschuwen. Twee medewerkers van TNO hebben uitgerekend dat voor het hele Nederlandse snelwegnet zeker 130 miljoen sensoren nodig zijn. Waar beide ingenieurs nog niet uit zijn, is hoe de sensoren aan hun energie komen, noch hoe ze in het te leggen asfalt moeten worden aangebracht zonder te smelten. Ook TNO veroorlooft zich zo tegen het eind van het jaar onpraktisch fantaseren.

TNO MAGAZINE INDUSTRIE EN TECHNIEK • NUMMER 4, DECEMBER 2007
www.tno.nl/magazine

